
NICKLAS HÄGEN

Berättelser om fotboll

En berättelseanalys av fotbollsartiklar
i en finlandssvensk dagstidning

Sommaren år 2000 började jag arbeta som frilanceskribent för den österbottniska regionaltidningen Vasabladet. Jag jobbade på sportredaktionen och min uppgift var att skriva referat av lokala matcher i fotbollens division 2. Det var första gången jag skrev något som skulle publiceras, och nervös som jag var bad jag om råd av en av de mera rutinerade sportjournalisterna, närmare bestämt min far. Rådet jag fick löd: "Tänk på att texten skall vara lätt att läsa och skriv om sånt som läsarna är intresserade av". Exakt hur detta skulle gå till fick jag inget svar på. För att ta reda på vad läsarna kunde tänkas vara intresserade av bläddrade jag igenom ett antal matchreferat som tidigare publicerats i tidningen. Eftersom jag hade läst en hel del idrottstexter förut var den stiltypiska terminologin med sina "kanoner" och "fantomräddningar" mig bekant sedan tidigare. När jag nu läste igenom texterna med frågan "Hur?" i bakhuvudet, fann jag vissa tendenser som jag inte hade iakttagit förut. Det som slog mig allra tydligast var likheten i texternas form och innehåll. Jag fick intrycket av att de nästan alla följde samma struktur: först kom resultatet, sedan matchförloppet och till sist intervjuer och framtidsutsikter – lite ingående i varandra men presenterade i texten i denna ordning.

Denna iakttagelse var, föga överraskande, grovt förenklad. Strukturen på artiklarna är inte så fast som jag hade tänkt mig, men ur min iakttagelse växte det fram ett intresse för form och innehåll i fotbollsartiklar. Syftet med denna artikel är att undersöka strukturen på fotbollsartiklar, och

genom att göra detta med fokus på poängen i dem försöka skapa en förståelse för fotboll. När jag talar om en förståelse för fotboll menar jag här en förståelse för vad det är i fotbollen som gör att den får ett nyhetsvärde; varför skriver man överhuvudtaget om fotboll i en dagstidning? På samma gång som jag analyserar artiklarnas struktur kommer jag också indirekt att se på tidningsmediets roll som berättare.

Eftersom jag koncentrerar mig på strukturen på artiklarna har jag valt att göra en berättelseanalys av mitt material. Jag gör detta främst med hjälp av tre artiklar om FF Jaro publicerade i *Jakobstads Tidning* (JT) under fotbollssäsongen år 2000. För att få en fastare grund att stå på har jag också beaktat 24 andra artiklar publicerade om FF Jaro i samma tidning och under samma säsong. Dessa fungerar dock bara som en bakgrund och analyseras inte ingående. Att det blev just JT beror på att jag ville följa ett lag med stark lokal anknytning för att det skulle finnas en känsla av att det är "vårt lag" i artiklarna. Jag beslöt mig för att välja mellan de finlandssvenska dagstidningarna och tänkte egentligen – född och uppvuxen som jag är i Vasa – analysera artiklar om vasalaget VPS i Vasabladet. Problemet var att flera av dessa var undertecknade med mitt eget efternamn, vilket skulle ha gjort det svårt att skapa en analytisk distans. Jag valde därför ett annat lag och en annan tidning, båda med fotfäste i Jakobstad: FF Jaro och JT.

Ursprungligen tänkte jag analysera alla 27 artiklar som publicerats under säsongen, men för att underlätta avgränsningen

av materialet valde jag ut tre artiklar och beslöt mig för att använda resten som bakgrund. Samtliga artiklar är matchreferat som har publicerats under fotbollssäsongen sommaren år 2000. Med matchreferat menar jag i detta fall att artiklarna berättar om matcher som redan har spelats. Som vi skall se är dessa mer än sammandrag eller rapporter från en match. De 27 artiklarna är skrivna av sju olika journalister, och endast en är skriven av en kvinna. Mina tre huvudartiklar är skrivna av två olika män. Tjugosju artiklar är för många för att analyseras riktigt ingående i en så här kort artikel, och jag har som sagt varit tvungen att begränsa materialet till i huvudsak tre artiklar. Jag anser inte att detta selektiva urval snedvrider någon poäng som jag gör i analysen – ett ord eller en mening får inte nödvändigtvis sitt värde av hur många gånger det/den förekommer i olika texter, utan av sitt sammanhang.¹

Då jag valde ut de tre huvudartiklarna tog jag säsongens första och sista, samt en i mitten som handlar om hur Jaro säkrat andraplatsen i grundserien. Dessa artiklar är publicerade 30.4.2000, 8.8.2000 och 29.10.2000. Mitt urval var medvetet selektivt. Genom att ta den första artikeln i materialet ville jag få med de förväntningar som ställdes på laget inför säsongen, och genom att ta den sista ville jag se huruvida laget lyckades leva upp till dessa. Dessutom gör dessa ”yttersta” artiklar att materialet täcker mesta möjliga tid i den tidsavgränsade säsongen. Artikeln i mitten får fungera som en brygga mellan de två andra. I och med att Jaro säkrade andraplatsen kunde tankarna på grundspelet lämnas och istället riktas in på slutspelet. Detta styrks av att grundspelets sista match beskrivs som ”ointressant” eftersom resultatet saknade betydelse för kvalserien (Sundqvist 2000). Huvudartiklarna är alltså speciella eftersom de tydligare än de flesta an-

dra artiklar i mitt material refererar till och får sin betydelse av säsongens förlopp.

Berättelseanalys

Diskussionen om vad som är en berättelse är rätt omfattande. Arthur Asa Berger skriver till exempel att en berättelse (eng. *narrative*) säger något om vad som har hänt eller håller på att hända och att den innehåller en följd av händelser som äger rum i något slag av tid. Viveka Adelswärd har i sin tur en litet snävare definition av berättelsebegreppet. Hon menar att man berättar genom att i ord återge något som har hänt, och beskriver denna process som att ”tiden förflyter, någonting händer och denna händelse värderas” (Adelswärd 1996: 31). Hon säger vidare att berättelsen skiljer sig från rapporten eftersom berättelsen innehåller en värderande typ av information, medan rapporten till sin karaktär är uppräknande. Denna berättarens värdering av det som har hänt kallas för berättelsens poäng (ibid: 38). Adelswärd menar att det finns tre olika poängar: ytpoäng (anekdotisk poäng), underliggande poäng och berättarpoäng. Ytpoängen liknar det som finns i en rolig historia – den är det som berättaren tänker sig att lyssnaren tycker är lustigt, ovanligt eller spännande. De underliggande poängerna är mera omedvetna, det som en berättelse handlar om på djupet: de värderingar och teman som en berättelse ger uttryck för. Berättarpoängen är en sorts underliggande poäng. En berättelse kan ses som en självpresentation, och berättarpoängen syftar då på hur berättaren framställer sig själv med hjälp av berättelsen. (ibid: 46ff.)

Adelswärds beskrivning av berättelsens poängar är tacksam att använda sig av, men hennes definition av berättelsebegreppet skulle jag inte skriva under. Det verkar som om hon ser på berättelser som något som tidsmässigt är förankrade i det förflutna, något

som jag inte håller med om. Jag utgår i den här uppsatsen istället ifrån Marander-Eklunds mindre snäva beskrivning av berättelser som bestående av ”återgivna händelser, med någon form av intern relation, en orsak och verkan med någon form av värdering eller evaluering, något slag av poäng samtidigt som berättelsen är en form för självpresentation” (Marander-Eklund 2000: 33).

Berättelseanalys är en teori som passar bra också som analysmetod. William Labov menar att en komplett berättelse har en grundstruktur som kan delas in i sex element, och jag tänker använda denna teori som metod i denna artikel. Labov kallar dessa element för *abstract* (inledande sammanfattning), *orientation* (bakgrundsorientering), *complicating action* (händelse), *evaluation* (värdering), *result or resolution* (upplösning) och *coda* (slutkläm)². Berättelser har ofta en inledande sammanfattning där berättaren tar sats och ger lyssnarna en fingervisning om vad som komma skall. Sedan kommer en bakgrundsorientering där aktörer, tid och plats presenteras samt där andra viktiga omständigheter klargörs. Efter berättelsens inledning följer kärnan i vilken berättaren återger vad som hände, vilket som var problemet, vilka förändringar som inträffade och hur problemet löstes. Det är också i kärnan som berättelsen värderas, det är med andra ord här som poängen kommer. I berättelsens slutkläm sammanfattas och avslutas berättelsen på ett sätt som gör att man förstår att den snart är slut. (Labov 1972: 363ff.)

Jag skall analysera mitt material genom att försöka finna Labovs sex element i huvudartiklarna. Eftersom jag vill undersöka strukturen på artiklarna är metoden också en del av mitt syfte. Labovs strukturelement hjälper mig att spjälka sönder artiklarna i överskådliga delar för att underlätta analysen. Jag börjar denna genom att försöka ge en yttlig beskrivning av vad som är ge-

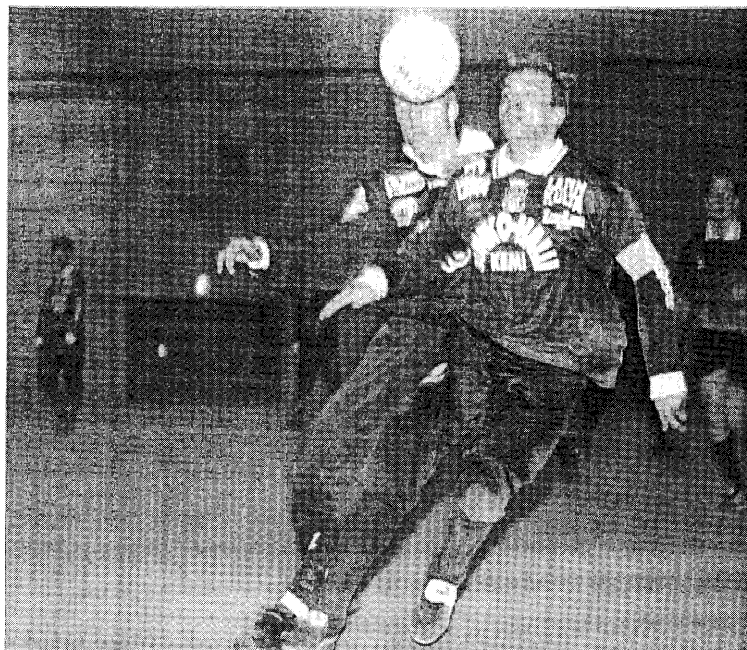
mensamt för artiklarna i mitt material och på så sätt skapa en grund att stå på. När grunden är lagd analyserar jag sedan närmare de tre huvudartiklarna med hjälp av Labovs teorier om berättelsestruktur.

Gemensamma drag i artiklarna

Berättelserna har ett i viss mån gemensamt format. Rubriken kommer alltid först och är störst skriven. Efter denna kommer underrubriker som ger stöd åt rubriken. Dessa är inte nödvändiga men mycket vanliga. Före ingressen finns alltid en resultatruta. Ingressen är skriven med fet stil och försöker i princip beskriva vad artikeln handlar om. Mellan ingressen och den huvudsakliga texten står journalistens namn. I samband med texterna finns det ofta en eller ett par bilder från matchen, eller arkivbilder av någon spelare. Ibland finns det en ruta i slutet där spelarna betygsätts.

Varje artikel berättar alltså om en specifik match. Det är uppenbart att det inte räcker för en lokaltidning som JT att publicera endast resultatet i en match som Jaro spelat. Tidningen rapporterar inte heller om matchen, utan gör en slags berättelse av och om den. Av lagen i division 1 är det bara Jaros matcher som tidningen berättar om i artiklar. Förklaringen till allt detta måste som jag ser det vara att laget och tidningen har samma ”hemstad” och att åtminstone en del av tidningens läsare (och varför inte också redaktion) känner något för laget och idrotten i fråga. Om inte annat så måste någon känna ett intresse för att artiklarna överhuvudtaget skall publiceras i tidningen. Att det är ”roligt” att Jaro gör många mål (Lindholm 2000) och att ”skärpan i avslutningarna tyvärr saknades” (Furu 2000a), visar på en viss sympati för Jaro – det är *vårt* lag.

Innehållsmässigt liknar texterna varandra ganska mycket. Resultat och lag (aktörer), samt olika slag av tids- och plats-

Timo Pettolas kom in i matchen i andra halvlek och gjorde 4-0 med en fin nickboll.

KOFO GATAKORNI

Fotbollsfesten har börjat

Jaro hade inga som helst problem i första matchen ■ Wikström premiärskytt

FOTBOLL, Division 1

FF Jaro.....	5
PS Kemi.....	0

Jaro höll till förhåndsfavoriterna att ta steget upp till ligan. Igår visade laget varför man hör hemmas i snicket om avancemang. PS Kemi Kings föll i premiären med hela 5-0 efter 2-0 i paus.

Av Paul Lindholm

Jaro var det bättre laget, inget snack om saken. Men siffrorna speglar nog inte matchen i sin helhet. Egentligen höjd gåsterna på bättre motstånd och var värde ett bättre ock än 5-0. Så många målsnåvar kom laget inte till men rent spelansigt lyckades man hålla, om inte helt jämna uteg med Jaro, men i det närmaste.

Inledningssviss var det också gåsterna som verkade lite rappa i beren och det såg lite ut som om Jaro-spelarna var lite trygga av ständiga utlös. Det närmaste Kemi kom var en frispark som gick några decimeter över målet. I matchens 17. minut var det dags för 1-0. Fredrik Svanabäck kastade bollen åt Rasmus Wikström som fick avsnicka ganska frist. Utan andra alternativen kände "Rasu" på från drygt 20 meter och bollen gick in i det närmaste krysset. Snuggi och tryggt för "Rasu" som först på fredagen fick veta att han skulle spela i öppningselvan som västareback.

Tre minuter efter öppningsmålet var slet nära en utjämnning. Daniel Stellan tog ner bollen utanför det egna straffområdet och det blev en perfekt frispelning åt Ville Tuokila, som dock missade i avslutningen.

Fem minuter före paus rullade Jaro upp ett fint anfall där Sotellman bittade Andrei Borisov ut på högerkanten. Hans inlägg midde sendis fram till Oboro Aniche, vars nick målvaleten Sami Mäkipöökide hade all möda i världen med att rädda till borta.

Men axeln "Obi" "Obi" gav sig inte. De hade bestämt att det skulle bli 2-0 före paussignalen. I den 45. minuten slog Niklas Wajdeskog en snabb frispark åt "Bara" som smekte fram bollen åt en frist "Obi". Ensam med målvaleten bittade han luckan mellan benen och Jaro fick gå till halvtid med en berägnande 2-0 ledning.

Sämre tempo i andra

Tempo var bögt i den första halvleken, som ändå bjöd på ett sevärt spel. Laget fortsatte i samma böga fart också inledningssviss i den andra halv-

leken. I ungefär tio minuter. Det var nämligen så länge det tog för Jaro att utöka ledningen till 3-0. Timo Kivimäki spelade fint med Rüdvan Zeneli och bittade Wajdeskog på språng ut till höger. Han kom till avslut men blev slagen i utöjan samtidigt som han skulle skjuta och domaren dömdes straff. Fram steg Kivimäki och gjorde som han brukar; målvaleten i ena hörnet och bollen i det andra. Hur kyligt som helst!

Efter 3-0-målet gick luften ur matchen. Jaro-spelarna var tillfreds medan Kemi-spelarna insåg att laget var förirrat. Jaro skapade egentligen inget förtän det återstod 18 minuter av matchen då Zeneli spelade fram Wajdeskog, som försökte med en löb över målvaleten. Bollen gick också över benson men landade i sidlinjen.

När en kvart återstod övergick Jaro till att spela med två

markerande spelare i försvarst och man fick lite känslan av att nollan skulle säkras och anfallsaspelet utgjordes närmast av kontringar. Det passer bra för en spelare av Timo Pettolas typ. Han kom in på planen med 20 minuter kvar och i den 88. minuten såg han till att öka på till 4-0. För ett fint förspele stod Svanabäck och Wajdeskog.

I matchens sista ordinarie minuter fungerade Pettolas som framspelare åt Borisovs 5-0. En perfekt avvägd genomskärare som "Bara" tog ner, rundade målvaleten och nollade i femman. Som helhet ser Jaros spel väldigt stabilt ut. Försvarare gjorde sitt jobb de skulle och "dismanuppställningen" på mittfältet var svåröverserad. Framåt är det roligt att notera många mål och att det var fem olika målskyttar. Att laget förtom målen skapar mycket främsta lovar också goda för framtiden.

"Kryssset var öppet"

Av Paul Lindholm

Rasmus Wikström var kanske inte allas tips när det gällde att prisa Jaros första målskytt i serien år 2000. Men det var han som stegade fram och krusade på rakt opp i krysset.

- Jag sökte först ett inlägg men såg inga bra alternativ. Jag fick komma ganska ostört så jag tänkte att jag provar ett skott. Krysset var ju ledigt.

Det var inte många i den fåtaliga publiken som trodde att Wikström skulle skjuta och det tog en stund innan den hade förtänt att bollen gick i mål.

Det blev liksom en aningen fövörst jövel. Och gladast av alla var ju naturligtvis målskytten.

- Visst är det roligt att få göra mål. Det brukar inte bli så många. Tro jag gjort ett under vinterns träningsmatcher.

Nöjd lagkapten

Lagkaptenen Niklas Wajdeskog var naturligtvis en glad man efter matchen.

- Vi fick det vi var ute efter. Skönt att få börja med en seger. Vi hade lite nytta av att vi spelade i halven skövilda att siffrorna fördebadades mot om vi skulle ha spelat utomhens. Men jag tror nog vi skulle ha vunnit på vilket positioner som helst idag.

Tränaren nöjd med tre poäng

Jaros tränare Kello Pannanen var också en mycket nöjd efter slutsignalen. Segern och tre poäng smakade bra och det var precis den start på säsongen som laget var ute efter.

- Vi lyckades hålla motståndarna borta från vårt mål och jag tycker väl lite att de skapar all för mycket framför Viahk.

Rent spelansigt var han också nöjd med vad han hade pter presenterade på planen. Men visst bittade han också saker som inte var riktigt bra.

- Vi fick ett lite för utdragat lag i början och badde svårt att vinna andra halvleken. Vi pratade om det i pauserna och vi blev mycket tättare i den andra halvleken.

För Jaros del väntar nu två bortamatcher. Inbörmanande helg är det lokalderby i Seinäjoki och sedan väntar Teravon i Uusikaupunki.

Division 1, serien
Jaro-Kemi 5-0 (2-0)
Kemi-Kemi 4-0 (2-0)
Kemi-Pyykkönen 1-0 (1-0)
Teravon-Mäkelä 1-0 (0-0)

United dominerade stort

SPORTENS KOM INÅG

Material per fax: 1951 208 per e-post: oltan@jakobstads.se. Hjälpmedel: 0800-100000. 1/2 för publicering i Jakobs Tidning.

IK FALKEN: Kvinnor, Teminggrup

Första matchen, 1. 3-0, 14.00. IK FALKEN: Friskhet. Alla åkrets (13 år och äldre) samt åkrets 0-10 år. Inläsare samlat med 2 maj i Sports i

beskrivning finns alltid med. I vissa fall finns "expertkommentarer" i en särskild intervju-text, och ibland är de inströdda i själva matchreferatet. Saker och händelser som tas upp är t.ex. planens skick, väderförhållanden, domarbeslut, spelarbyten och mål. Huvudsaken är att de tillför texten spänning, eller kan tänkas ha påver-

kat resultatet i matchen. En och samma journalist håller sig inte till en viss form, utan variationer finns både mellan olika journalisters och en viss journalists texter. Varje journalist sätter säkert sin egen prägel på den artikel han eller hon skriver, men det har inte varit i mitt intresse att undersöka detta.

Det är intressant att alla förutom en artikel innehåller expertkommentarer, varför man kan dra slutsatsen att de måste ha en viss betydelse för texten. Kommentarererna har, som jag ser det, främst två funktioner: dels att styrka textens trovärdighet i egenkap av närvarande experters vittnesbörd, dels att legitimera känslor och stämningar i texten. Om journalisten blir för synlig och explicit nämner sig själv och sina egna känslor skadas textens tänkta objektivitet. Objektivitet och expertis kan ses som journalistiska berättarpoänger i och med att författaren aldrig nämner sig själv i artiklarna och speglar stämningar med hjälp av andra aktörer. Närvaro kan också sägas vara en berättarpoäng – texten bör visa att man var på plats på samma gång som journalisten, paradoxalt nog, är osynlig i artiklarna. Journalisten skall inneha information som läsaren saknar och få igenom sitt budskap på ett trovärdigt sätt. Ett bra sätt att övertyga är genom att framställa texten som ett slags vittne och på ett eller annat sätt bevisa sin sakkunskap. Spelare och tränare är outtalade experter, det är de som gör och är spelet. Genom att ta med kommentarer av dessa får man med ”närvaro” och sakkunskap, och legitimerar samtidigt känslor i berättelsen.

Berättelsens inledning

Jag börjar här min analys enligt Labovs strukturelement. Enligt dessa består inledningen av en inledande sammanfattning och en bakgrundsorientering. Fotbollsartiklarna har tydligt avgränsade inledande sammanfattningar: rubrikerna. De kommer först och visar på vad som följer i texten. Dessa innehåller dock ofta bakgrundsfakta som, om man riktigt strikt håller sig till Labovs strukturelement, borde räknas som bakgrundsorientering. Rubrikerna fångar inte läsarens intresse genom klassiska berättarknep, som t.ex. att säga att ”det var

en märkvärdig händelse”, utan genom att direkt blotta berättelsernas innehåll. Till exempel rubriken i den sista artikeln ”Förlust i Hangö – inget ligakval för Jaro” (Furu 2000b) innehåller i sig information om platsen (Hangö), aktören (Jaro) samt resultatet (förlust) och dess konsekvens (inget ligakval). I och med att rubriken innehåller all denna information ger den en fingervisning om vad artikeln skall handla om och fungerar därför både som inledande sammanfattning och bakgrundsorientering. Rubriken väcker på detta sätt de intresserade läsarnas uppmärksamhet och intresse, på samma gång som den ger den som inte är intresserad en chans att avstå från att läsa den. Umberto Eco menar att författarens syfte är att författa en text som skapar sin *model reader*: en tänkt exemplarisk läsare som tolkar texten så som författaren önskar. Den verkliga läsarens syfte med en text är att göra den begriplig och användbar för sig genom att tolka den utgående från sina egna premisser. (Eco 1992b: 64). Med tanke på att läsaren utgående från rubriken väljer att läsa eller underlåter att läsa artikeln, tycker jag att man kan argumentera för att fotbollsartiklarnas tänkta *model reader* åtminstone är en person som sedan tidigare är intresserad av fotboll.

Mitt exempel tidigare var väl valt – det är inte många rubriker som innehåller så mycket bakgrundsinformation som den sista artikelns. En hel del av dem berättar hur som helst både var matchen spelats och vilket lag det handlar om, och det är bara några som kan sägas vara ”rena” inledande sammanfattningar. Till de sistnämnda skulle jag placera säsongens första artikel som har rubriken ”Fotbollsfesten har börjat” (Lindholm 2000). Denna rubrik preciserar inte aktörer, tid, handling etc., utan säger att det finns en fotbollsfest och att denna har börjat, samtidigt som ordet ”festen” uttrycker en förväntning om något gott.

Det bör nämnas att Labov själv skriver att olika slag av bakgrundsinformation kan presenteras också senare i berättelsen eller, som i detta fall, innan man har kommit in på handlingen. Ordningsföljden på de olika elementen är inte fast (Labov 1972: 364). Även om det är svårt att avgränsa de olika elementen, är det uppenbart att artiklarna alltid börjar med inledande sammanfattning och bakgrundsorientering. Redan rubriken, underrubrikerna och ingressen berättar hur matchen gick och ger en allmän bild av den. Underrubriken i den första artikeln lyder: "Jaro hade inga som helst problem i första matchen". I ingressen till samma artikel kan man läsa att "PS Kemi Kings föll i premiären med hela 5-0..." (Lindholm 2000). Tillsammans visar dessa meningar att Jaro var överlägset och skapar en bakgrund mot vilken resten av artikeln skall läsas och förstås.

För att resultatet skall framgå riktigt tydligt finns alltid en separat resultatruta mellan rubriken och ingressen. Denna ruta anger vilken idrott artikeln handlar om, vilka lag matchen spelades mellan, i vilken division dessa spelar och hur många mål respektive lag gjorde i matchen. Informationen i denna ruta förtydligas av – och förtydligar – texten i rubriken och ingressen som också de ofta innehåller lagens namn och slutresultatet. Tillsammans informerar de läsaren hur matchbilden såg ut och vilket slutresultatet blev. I fotbollsartiklar innehåller den inledande sammanfattningen en hel del bakgrundsinformation, och är därför mer än bara en fingervisning om vad som komma skall.

Också inledningen av den huvudsakliga texten brukar ha drag av inledande sammanfattning och bakgrundsorientering. Detta är i och för sig inte så konstigt eftersom det på sätt och vis är först nu som berättelsen börjar. Alla mina tre huvudartiklar börjar med att ge en ytlig förklaring till matchbilden eller resultatet. Jaro vann sä-

songens första match med 5-0 (ganska överlägsna siffror för att vara fotboll), och den inledande meningen lyder: "Jaro var det bättre laget, inget snack om saken" (Lindholm 2000). Denna mening är en förklaring till både resultatet och matchen som helhet, samtidigt som den ytterligare styrker den bild som ges i rubriken och ingressen. Matchen som min andra huvudartikel handlar om vann Jaro med 3-1, och då började texten med följande mening: "Musan Salama från Björneborg är ett spelande lag med skickliga lirare som Saku Laaksonen, Janne Puputti och Tomi Leivo-Jokimäki och Jaro hade stora problem att få kontroll över spelet i matchinledningen" (Furu 2000a). Detta förklarar inte hela resultatet, men hjälper läsaren förstå varför början av matchen såg ut som den gjorde samtidigt som meningen berättar hur början av matchen såg ut. Denna mening ger också styrka åt det som sagts i ingressen: "Rödtröjorna vann sist och slutligen enkelt... men det såg segt ut i början" (Furu 2000a).

Den sista av mina huvudartiklar skiljer sig från de andra två i det att rubriken och ingressen inte målar upp någon bild av matchen, utan fokuserar sig mera på resultatet och dess konsekvenser. Jaro förlorade matchen som denna artikel beskriver och lyckades inte ta sig vidare till ligakval. Eftersom Atlantis vann över Jokrut var resultatet i Jaros sista match betydelselöst för utgången av lagets säsong, och matchbilden är här inte av så stort intresse. I inledningen av texten förklaras Jaros förlust med att "spelarna hörde hela tiden när det hände något i matchen Jokrut-Atlantis... när det blev 0-3 syntes det på spelarna att de inte var så ivriga längre..." (Furu 2000b). Detta är ett tecken på att den enskilda fotbollsmatchen får sin betydelse av säsongen. Jaro hade som mål att kvalificera sig till ligan och det verkar som om detta mål gav tävlingen mening. Jag skall återkomma till detta senare.

Berättelsens kärna

I kärnan berättar man om en massa händelser som kan tänkas ha haft betydelse för utgången, eller som annars var uppseendeväckande. Dessa enskilda händelser återges i artiklarna i form av kortare berättelser: narrativer. Enligt Alf Arvidsson är narrativer ”avsnitt där intervjupersonen berättar en tydligt avgränsad ’historia’, en berättelse (narrative) med tydlig början och slut, uppbyggd kring strukturen komplikation-upplösning” (Arvidsson 1998: 25). Trots att Arvidsson talar om intervju-sammanhang, tycker jag att termen går att använda också på fotbollsartiklar. Dessa består av avgränsade historier om händelser i matchen. Kärnan i varje artikel – som alltså är en berättelse i sig – består av flera narrativer som allt som oftast innehåller de centrala elementen i en berättelse: tid, rum, plats och händelse. Handlingen i artiklarna framförs alltså i form av narrativer. Dessa kan exemplifieras med följande stycke:

”Den sista spiken i Björneborgarnas kista kom när tio minuter återstod av matchen. Svanbäck gjorde en bra djupledslöping och hann före en utrusande MuSamålvakt. Denna gång var Svanbäck osjälvisk och spelade snett bakåt till Timo Peltola som hade en lätt uppgift att sätta bollen i nät.” (Furu 2000a)

Denna avgränsade del av artikeln återger en del av handlingen i matchen, och innehåller både tid, plats, aktörer och händelser.

Narrativerna fungerar som beskrivningar av handlingen och presenteras nästan uteslutande i kronologisk ordning i artiklarna. De händelser som återges i den första huvudartikeln gör det i denna ordning och med följande tidsbestämningar:

1. ”*Inledningsvis* var det också gästerna som verkade lite rappare i benen...”
2. ”*I matchens 17. (sic.) minut* var det dags för 1-0.”
3. ”*Tre minuter efter öppningsmålet* var det nära en utjämning.”
4. ”*Fem minuter före paus* rullade Jaro upp ett fint anfall...”
5. ”*I den 45. (sic.) minuten* slog Niklas Widjeskog en snabb frispark... Jaro fick gå till halvtid med en betryggande 2-0 ledning.”
6. ”... samma höga fart också *inledningsvis i den andra halvleken*. I ungefär tio minuter. Det var nämligen så länge det tog för Jaro att utöka ledningen till 3-0.”
7. ”*Efter 3-0 målet* gick luften ur matchen.”
8. ”Jaro skapade egentligen inget förän *det återstod 18 minuter av matchen...*”
9. ”När *en kvart återstod* övergick Jaro till att spela med två markerande spelare...”
10. ”Han kom in på planen *med 20 minuter kvar* och *i den 88. (sic.) minuten* såg han till att öka på till 4-0.”
11. ”*I matchens sista ordinarie minut* fungerade Peltola som framspelare (sic.) åt Borissovs 5-0.” (Lindholm 2000, mina kursiveringar.)

Det är rätt uppenbart att händelserna presenteras i texten i kronologisk ordning. Dessutom kan man säga att berättelserna har en egen tid, eftersom tiden i narrativerna uttrycks i form av matchens tid. Denna tid sätts in i vår vanliga tidsuppfattning i inledningens bakgrundsorientering, där det står när matchen har spelats. I narrativerna är tiden noggrannare angiven än i den inledande sammanfattningen och bakgrundsorienteringen, men enligt fotbollens egna tidsmätt. Borissov gjorde alltså inte sitt mål klockan 20.15, utan i matchens sista minut.

Förutom tid innehåller narrativerna aktörer och ofta också plats. På samma sätt som med tiden är aktörer och plats nog-

Jaro säkrade andraplatsen

Tabelltrean MuSa från Björneborg fick stryka på foten med 3-1 ■ "Rätt lag vann"

FOTBOLL, Norrretan

Jaro	3
MuSa	1

FF Jaro säkrade andraplatsen i norrretans grundserie på söndagskvällen. Rödröjorna vann sist och slutligen enkelt mot MuSa på Centralplan, men det såg segt ut i början.

Av Fredrik furu

Musan Salama från Björneborg är en spelande lag med skickliga lärare som Saku Laaksonen, Janne Pappetti och Tomi Leivo-Jokimäki och Jaro hade stora problem att få kontroll över spelet i matchledningen. Speciellt Pasi Aho, som ersatte svängande Daniel Soellman, på högerbacken hade svårt att hänga med i svängarna. Framför allt var det Hanno Pyyki som stramarde med Aho på MuSas vänsterkant.

Jaro-målvakten Vitalij Varionovik svängades tänja sig till ett par räddningar innan bennmarjerna tog sig i kragen och började ta för sig.

När en drygt halvtimme hade spelats visade Jaros egna juniorer vägen på vänsterkanten. Väntande vänsterbacken Rasmus Vikström spelade vägg med Fredrik Svanbäck och försade bort en MuSa-förvarare innan han slog ett bra inlägg som Niklas Widjeskog volleykollade i mål. Norrretan Marko Rajala i MuSa-målet var chanslös.

Målet tände hemmalaget

Ledningsmålet fungerade som en injektionspruta för bennmarjerna och publiken fick se flera fina kombinationer där skärpan i avslutningarna tyvärr saknades.

När fem minuter återstod till pausvilan började regnet ösa ner. Detta påverkar spelet under resten av matchen eftersom planen blev väldigt hal.

Under de tio följande minuterna visade Jaro upp chans på den första halvtimen kan man säga en Jaro såg segt ut i början men ändrade på mot slutet.

Raketstart på andra halvtid

Den andra halvtimen hade ba-

Jaro Fredrik Svanbäck var på spelhumör i söndagens hemmamatch mot MuSa från Björneborg. Här rycker Svanbäck förbi MuSa-förvararen Jari Lammirnen.

ra humni bli en halvtid gammal när Widjeskog som fri på högerkanten. Jarkaptenens inlägg gick mot botten delen av straffområdet där Fredrik Svanbäck och Andrej Borsosov kom rusande. Svanbäck laddade och ropade, men det var Borsosov som nickade bollen i mål över målet. 2-0 och MuSa spelarna såg väldigt hal.

Den sista spiken i Björneborgarnas kista kom när tio minuter återstod av matchen. Svanbäck gjorde en bra djupledningspass och hann före en orustade MuSa-målvakt. Denna gång var Svanbäck osjälvtvick och spelade snett bakåt till Timo Pehola som hade en låg uppjutt på sinna bollen i nät.

Efter 3-0-målet slappnade Jaro av lite väl mycket och i den 83:e minuten var det mycket nära att inbopparn Vesa Lammirnen hade reducerat, men Varionovik rodde ut situationen med både tur och skicklighet. Med knappt fick minuter kvar att spela fick MuSa ändå en reducereing till sidan. Jaro-linbeten Tero Suominen gled i det våka gräset för att tacka ett inlägg av Saku Laaksonen, men insåg att straffen förblöte straff. En omändkurerat dömstut efter matchen. Leivo-Jokimäki saare säkert i straffen och spelade slutre-

Ar Kelt Väman

Både Jaro E- och F-juniorett väskade guld i Kemu i helgen i Suomen Nuortaliigalms nurnering. Kemu-Pulkosera var arrangörande förening för den här ungdomsturneringen för E-, F- och G-juniorett. Jaro E-juniorett får se en i höst msta tränarna spel andra lag från de andra delarna av landet. Den ungdomen spelar i Koka.

Ar Kelt Väman

Jaro E-juniorett gick obsegrade genom de sju matcherna i Kemi. Turneringen startade på fredag förmiddag och avslutades med finalen mot Kaukshojen Karku på söndag eftermiddag. Däremellan rymdes en hel del dramatik. Kvart-finalen mot KelpS var en rådg ryssare med 0-0 i fulltid, för-längningen led 2-1 efter 5 min-

"Jaro är bättre än KuPS"

MuSa-tränarna eniga efter möten med de båda topplagen

Av Fredrik Furu

MuSas spelande tränar duo Tomi Leivo-Jokimäki och Janne Pappetti mötte serieledarna KuPS i söndags och tabelltvåan Jaro i tisdags. De var båda överens om att Jaro var svårare att möta än serietonan.

– Om man ser på matcherna med oss så var Jaro det bättre laget, men vi gjorde också en bättre match mot KuPS, var MuSa-tränarnas kommentar. Jaro-tränaren Keijo Paananen om Jaro-försvaret: – Vi gick in för att göra bättre

– Vi hade ingen budstraprocent i båda från början, men det blev bättre efterhand. – Tråkigt med baklängesmålet, om det nu verkligen var så gott mål, funderar Widjeskog. Tero "Tander" Suominen om straffsituationen: – Nästan är sjuk! Timo Kivistöpolo var nu tillnäska från start efter problem med ryggen och gjorde en bra match. "Kisvi" om comebacken efter skadan: – Det är egentligen ljumsken som är sjuk, men det är sällan vår ryggen. Det gör alltid oss mot

Jarojuniorer vann

Ar Kelt Väman... blis en jämn utställning eftersom den första matchen hade slutat 1-1. Kaka gick ganska bra till ledning i finalmatchen och ledningen höll i sig hela första halvtid men Jaro fortsatte att spela sin eget spel och raddade upp en hel del chanser och förde på det hela taget matchen. Ingen punkt med andra ord. Det var laget som tränarna brukar säga. Jaro inleddes igen starkt i andra halvtid och det dröjde inte länge innan Mika Minkkinen kunde kvitera till 1-1. Jaro fortsatte att döljerna men segermålet dröjde och förändrar och tränare började förbereda sig på ytterligare en adrenalinsökande förlängning av matchen plus en eventuellt straffsparkövning när Marcus Hagblom kunde

grannare återgivna i dessa beskrivningar av händelserna än de är i inledningen. Istället för att använda uteslutande lagnamn, går man ner på en mera individuell nivå och nämner ofta spelarna vid sina egna namn. Sålunda skriver man: "Ridvan Zeneli och Fredrik 'Mini' Svanbäck slog en kort hörna och på inlägget som följde gjorde nick-

ade Mathias Kass in 1-0", och inte t.ex. att en jarospelare passade bollen åt en annan som slog ett inlägg åt en tredje jarospelare som nickade in 1-0. En så detaljlös text skulle bli alltför ointressant. Denna iakttagelse kan verka absurd, men den har en viss poäng: trots att fotboll är ett kollektivt lagspel behöver artiklarna tydligt sina hjäl-

Artiklarnas utseende varierar. Till skillnad från de enklaste matchreferaten finns det i samband med denna artikel både bild, betygsruta och skilda intervjuer. Resultatrutan mellan rubrikerna och ingressen fanns i alla studerade artiklar. (JT 8.8.2000.)

tar och förlorare i form av enskilda individer. "Betygsrutan" som finns i slutet av vissa artiklar, och där varje enskild jaro-spelare betygsätts, talar också för en sådan tolkning. Man bör hur som helst lägga märke till att (motsändarlagets) spelare ofta beskrivs enligt sina uppgifter i laget, t.ex. som "ytterbackar" och "MuSa-försvare" (Furu 2000a). Aktörerna nämns i dessa fall enligt fotbollens egna termer. På samma sätt är också platsen noggrannare uttryckt, och man pratar om olika platser på planen. Platsbeskrivningarna är mera specifika i narrativerna än i berättelsernas inledning, och man skriver om "vänsterkanten", "ute till höger" och "bortre delen av straffområdet" i stället för "Jakobstad" och "Centralplan". Man kunde alltså också säga att man övergår till att tala om fotbollen i termer av dess rum: fotbollsplanen.

En av artiklarnas uppgifter är att ge förklaringar till varför resultatet blev som det blev. En allmän princip är att man börjar med slutet (resultatet) och sedan går igenom matchen genom att berätta om viktiga händelser i kronologisk ordning tills man byggt upp en berättelse som når fram till resultatet (som alltså delgetts redan i början). Detta görs genom att på olika sätt återge dramatiska, betydelsefulla och strategiska händelser, samt genom att ta med kommentarer av spelare och tränare. Man bygger på så sätt upp en text som stärker den bild man har skapat i början.

Så här långt kan man konstatera att händelser beskrivs noggrannare i kärnan än i inledningen, och att detta görs som narrativer med hjälp av fotbollens tid, rum och aktörer. I inledningen skapar man en ram som de korta narrativerna skall förstås mot.

När det gäller berättelsernas värderingar kan man börja med att konstatera att berättelsens ytpoäng utgörs av de händelser som tas upp i berättelsen. De har valts ut och värderats som intressanta. Jag tän-

ker på rådet jag fick: "Tänk på att texten skall vara lätt att läsa och *skriv om sånt som läsarna är intresserade av*". Mål och målchanser, ovanliga omständigheter, för resultatet betydelsefulla händelser etc. är med andra ord berättelsernas ytpoäng. Hit hör också utvecklingen under säsongen – man kommenterar ofta hur den enskilda matchen påverkar säsongens målsättningar och placeringen i tabellen. Den sista artikeln inleds t.ex. så här: "Eftersom Atlantis utklassade Jokrut med hela 5-2 i Helsingfors spelade *det ingen roll* hur matchen Hangö IK-Jaro slutade" (Furu 2000b, min kursivering). Detta innebar att Jaro inte lyckades kvalificera sig till ligakvalet. Meningen har både en ytpoäng och en underliggande poäng. Ytpoängen är att Jaro inte kom vidare till slutspel. Den underliggande poängen är att en enskild match får sin betydelse av säsongen. Som jag har nämnt tidigare finns det förväntningar på laget från publikens/fansens sida. Spelarna har också förväntningar på sig själva, nämligen att uppnå de mål de har satt upp åt sig före säsongen. Säsongen räcker som sagt från slutet av april till slutet av oktober, och alla som på ett eller annat sätt har engagerat sig en så pass lång tid vill säkert ha lön för mödan. "Värdet" på slutmålet ökar, ju mer tid och möda som satts ner på att nå det. Trots att det säkert alltid är roligt att vinna får matcherna i hög grad sitt värde av säsongen; att nå de långsiktiga målsättningar som satts upp är viktigare än framgång i den enskilda matchen.

Säsongen fungerar med andra ord som en referensram för hur ett matchreferat bör läsas. Den ger mening åt de enskilda matcherna. Matchen ger i sin tur mening åt de enskilda händelserna i den. Ytpoängen med att berätta om hur, när och var någon gjorde ett mål eller missade en bra målchans är att detta hade konsekvenser för hur matchen gick. Den underliggande poängen i narra-

tiverna är att de har konsekvenser för hur säsongen lyckas. Detta är på samma gång ytpoängen i berättelserna om matcherna: de har en betydelse för hur säsongen går.

Vilken är då poängen med att veta hur säsongen går? Som jag ser det är denna underliggande poäng att fotbollen och berättelser om den väcker känslor av att tillhöra en *vinnande* eller en *förlorande gemenskap*, som skapas av ett engagemang i laget. Förhållandet mellan laget och dess supportrar kan exemplifieras av följande citat: "Han efterlyser dock en bättre fungerande organisation som inte lovar sådant man inte kan hålla. Jaro har enligt Paananen ett ansvar gentemot sina fans..." (Furu 2000b). Detta uttrycker ett ansvar hos laget att inte göra sina supportrar besvikna – att inte väcka känslor av att tillhöra en förlorande gemenskap hos fansen. Som jag konstaterade tidigare så kunde objektivitet och ett "informationsövertag" vara berättarpoänger. Jag konstaterade också att det måste finnas ett intresse för fotboll och Jaro, som gör att de anses vara värda att få rum i tidningen. Det finns dessutom ett känslomässigt engagemang för laget, som märks i hur man berättar om det. Sympatier för ett lag kan också ses som en berättarpoäng, som pekar på att det finns en gemenskap kring laget. När journalisten skriver att det är roligt att laget gör mål berättar detta något om honom eller henne. Om inte annat så visar det hur han eller hon vill framställa sig för att öka gemenskapen med sin *model reader*. Jag har tidigare konstaterat att denna bör tänkas ha ett intresse för fotboll eftersom han eller hon väljer att läsa artikeln utgående från den informerande rubriken. Nu anser jag också att man kan tillägga att den *tänkte* läsaren bör sympatisera med och hålla på Jaro. Som Anne Erikson skriver tilltalar massmedia oss inte genom sitt innehåll utan genom hur detta mönster utbroderas och hur berättelsen till-

talar våra känslor (Eriksen 1989: 67). Fotbollsartiklar är i hög grad känslöväckande berättelser – de gör det möjligt för läsaren att hysa känslor av vinstens glädje och förlustens besvikelse.

Varifrån kommer då engagemanget och intresset för ett fotbollslag? Vad är det som får människor att skrika och krama varandra av glädje när ett lag gör mål? Jaana Venkula skriver i sin lovsång till fotbollen "*Fair play jalkapallon sieluna ja käytäntönä*" att fotboll är en mimetisk, d.v.s. "verklighetssimiterande", och därmed känslöväckande verksamhet. Värdet hos mimetiska verksamheter ligger i att de väcker känslor och tillåter att dessa uttrycks på ett sätt som inte är lika "farligt" som annars (Venkula 1998: 45f). Venkula vill egentligen förklara varför man spelar fotboll, men jag tycker att hennes poäng kan öka förståelsen för intresset för fotboll också hos det stora flertalet som inte själva aktivt spelar. Som jag tycker att min analys visar ligger fotbollens popularitet i att den är känslöväckande – åtminstone för en del människor. Fotbollen och berättelser om den är en kamp mellan vinst och förlust som ger den intresserade en chans att känna och uttrycka känslor av segrans glädje och förlustens besvikelse. Det finns en kamp mellan vinst och förlust – mellan hjältar och förlorare – som gör den attraktiv och spännande. Med tanke på detta är det kanske inte så svårt att förstå att man beskriver en passning som "katastrofal" om den ger motståndaren en chans att göra mål på det egna laget – ett mål som kan omskriva en vinnande gemenskaps vinstberättelse till en förlorande gemenskaps förlustberättelse.

Är det då inte mycket osannolikt att man når glädje genom att investera känslor i ett fotbollslag? Det är ju bara ett av cirka tio till tjugo lag som kan vara bäst när säsongen är över, är det då inte många som aldrig vinner? Till saken hör att det finns en upp-

fattning om rättvisa inblandad som förmildrande omständigheterna. Resultatet i en match bedöms mot bakgrund av matchförloppet, som i artiklarna motsvaras av den allmänna bild av matchen som målas upp. Man kunde säga att denna utgörs av ”summan av” narrativerna, som därmed får stå som vittnesutsagor vid bedömningen av matchens rättvisa. Bedömningen är ofta direkt uttryckt, och man säger t.ex. att ”egentligen bjöd gästerna bättre motstånd och var värda ett bättre öde” (Lindholm 2000) och att ”rätt lag vann med rätt resultat” (Furu 2000a). Resultatet av en säsong bedöms mot bakgrund av de uppsatta målen – av hur ett lag lyckas leva upp till sina förutsättningar och förväntningar. I citatet jag tog upp tidigare efterlyste Jaros tränare en bättre organisation som ”inte lovar sådant man inte kan hålla” (Furu 2000b) för att inte göra fansen besvikna. Hur det går för ”oss” och hur det borde gå, avgör om ”vi” är hjältar eller förlorare. Även om det viktigaste trots allt kanske är att vinna, räddas självbilden av att man kämpar väl.

Upplösningen är rätt svår att komma åt. Som jag redan nämnde tycker jag att en av artiklarnas uppenbara uppgifter är att ge förklaringar till varför resultatet blev som det blev. Berättelserna söker sig inte fram till resultatet, utan detta ges redan i inledningen medan resten av berättelsen styrker och förklarar det. Enligt Labov borde upplösningen komma först i slutet av kärnan, men i de artiklar jag har analyserat framkommer resultatet allra tydligast i inledningen. Trots detta vill artiklarna som sagt visa på utvecklingen till resultatet. Därför får kärnan ofta sin upplösning i resultatet – då texten genom narrativerna har jobbat sig fram till matchens resultat är målet nått. Berättelsens upplösning behöver alltså inte nödvändigtvis vara matchresultatet, utan kan tolkas som beskrivningen av det sista målet eller näm-

andet av slutsignalen. Efter detta lämnar texten ofta händelsebeskrivningen och övergår till slutklämmen för att föra ut läsaren ur texten.

Berättelsens avslutning

Alla mina tre huvudartiklar avslutas med sammanfattningar av olika slag. Den sista meningen i den första artikeln lyder: ”Att laget förutom målen skapar mycket framåt lovar gott för framtiden.” Med tanke på att man i ingressen nämner att ”Jaro hör till förhandsfavoriterna att ta steget upp till ligan” är detta mycket intressant. Som jag ser det uttrycker detta igen betydelsen hos den övriga säsongen. Likadant är det med den andra huvudartikeln, där Jaros tränare kommenterar att laget nyss har säkrat andraplatsen i grundserien. Den sista meningen lyder: ”Jag vill tacka spelarna för deras prestation såhär långt, sade Paananen.” Denna mening uttrycker att ett delmål är nått, men att det är en bit kvar till målet. På dessa sätt blir texterna insatta i tiden. Man uttrycker både förväntningar som har funnits och förhoppningar som finns kvar. Den första introducerar läsaren i texten och den andra leder ut honom eller henne igen.

Hur man avslutar artiklarna varierar stort, och en del artiklar tycks sakna en klar slutkläm. Det finns artiklar som inte slutar med kommentarer eller sammanfattningar, utan med upplösningen eller ”reseter”. De som slutar med upplösningen sätter punkt då handlingen har kommit till slutet av matchen, och man säger t.ex. att ”...lagen väntade mer eller mindre på slutsignalen” (Bäck 2000). Till resterna räknar jag sånt som är tillagt på slutet, men som ger intrycket av att inte ha passerat in i texten. Det finns några sådana avslutningar i mitt material, och dessa informerar om t.ex. publikantalet eller antalet varningar som utdelats.

Den sista huvudartikeln skiljer sig ifrån de andra två eftersom nästan hela andra halvan av den är ägnad åt att förklara varför målsättningarna med säsongen inte uppnåddes. Att denna artikel är olik de andra två är i och för sig inte så konstigt eftersom man i skrivande stund har säsongens facit i hand. Förväntningarna som man har haft har i detta skede antingen uppfyllts eller krossats. Nästan hela andra halvan av artikeln är en värderande sammanfattning av säsongen. Om man ser på alla artiklar under en säsong som en enda berättelse om säsongen, kunde man kalla detta för säsongsbearrettelsens slutkläm. Säsongsbearrettelsen utvecklade sig i detta fall till en förlorarens berättelse, och de sista meningarna uttrycker hela denna långa berättelses sensmoral:

”Det räcker inte bara att laget arbetar för avancemang. Även organisationen måste dra sitt strå till stacken. Både Tampere United som steg ifjol och KuPS som tog steget upp i år har haft en välfungerande organisation bakom sig, avslutar Paananen.”
(Furu 2000b)

Orsakerna till att Jaro inte skapade en vinnarens berättelse låg alltså egentligen utanför själva spelet. Så leder man tryggt ut läsaren ur berättelsen, eftersom man hittar en syndabock som varken är laget eller fansen och därför inte tillhör ”oss”.

Resultat

Att fotbollsartiklarna går att se som berättelser är ganska uppenbart. De är i allra högsta grad återgivning av händelser som har en intern relation, innehåller orsak och verkan, värderingar, poänger och självpresentation. Labovs teorier om en berättelsestruktur som består av sex element stämmer in på mitt material till en viss del. Artiklarna har inledningar som beskriver fot-

bollsmatcherna de berättar om, samtidigt som de väcker (de tänkta) läsarnas uppmärksamhet och intresse. De har också en kärna som består av kortare berättelser som återger händelser i en och samma match, och som understöder den beskrivning av matchen som har givits i inledningen. Så långt anser jag att det är rätt klart, men hur Labovs olika element skall definieras förblir rätt öppet för tolkning eftersom det inte alltid går att skilja de olika elementen från varandra. Det finns liknande tendenser i artiklarnas struktur, men en bestämd form där alla element alltid kommer i samma ordning hittar man inte.

Samtidigt som händelser i matchen värderas, hjälper de till att värdera matchen och därigenom också säsongen. Fotbollen är en kamp mellan vinst och förlust, och om ”vi” som håller på Jaro är vinnare eller förlorare – bra eller dåliga – bestäms av hur det går för laget. Poängen i berättelserna skapas av dessa känslor av kamp och gemenskap, men poängerna är olika varandra. Ytpoängen i narrativerna är att de hade en betydelse för utgången av matchen. Ytpoängen med att berätta om matcherna är i sin tur att dessa har betydelse för utgången av säsongen. När engagemanget ökar och tävlingen drar ut på tiden blir spänningen mellan vinst och förlust större, och mera känslor blir involverade. Berättelsernas underliggande poäng är att ”vi” som håller på Jaro är vinnare eller förlorare, beroende på hur matchen och säsongen går. Sympatier för ett lag fungerar som en berättarpoäng och uttrycker denna gemenskap. Värderingarna som uttrycks i artiklarna är med andra ord samtidigt värderingar av ”oss”. Resultatens rättvisa bedöms på grundval av uppvisad skicklighet och kampglöd. Uppvisningen relateras till förväntningarna på laget, och förhållandet mellan förväntningar och förverkliganden påverkar känslan av glädje eller besvikelse. Fotbollen erbjuder den fotbollsintresserade

en chans att uppleva känslor av att tillhöra en vinnande eller förlorande gemenskap. Av denna orsak räcker det inte att tidningen bara rapporterar om eller publicerar resultatet ifrån en match. Man försöker istället fånga spänningen och "rättvisan" i matchen genom att berätta om den. Detta stämmer överens med Anne Eriksens uttalande om att massmedia tilltalar oss genom att hänvisa till våra känslor.

Noter

¹ Artiklarna är oftast försedda med en eller ett par bilder, men dessa har jag valt att inte analysera. Jag har också uteslutit allt som inte hör till själva matchreferatet. Spelar- eller tränarkommentarer brukar finnas med, men saknas i sex av matchreferaten. Fem av dessa sex har en intervju vid sidan av referatet, men jag har valt att utesluta intervjuer de gånger som intervjun inte ingått i själva matchreferatet, utan presenterats som en separat artikel. Jag har inte heller tagit med artiklar om cupmatcher, eventuella notiser eller övriga artiklar med anknytning till FF Jaro. Materialet är begränsat till säsongen i division 1. I Finland är fotbollen rangordnad så att FM-ligan är landets högsta serie. Därefter kommer division 1, division 2, division 3 etc. Divisionerna är indelade i regionala zoner och ju längre ner i divisionerna man kommer, desto fler zoner finns det. Fotbollen blir mera regional, och mindre tidskrävande och professionell i de lägre divisionerna. För de olika divisionerna gäller olika regler för avancemang respektive reglering. Sommaren 2000, som jag har valt att följa med, var Jaro ett av de lag som innan säsongen tipades som möjliga kandidater till avancemang (Lindholm 2000). Detta lyckades laget emellertid inte med.
² De svenska termerna har jag tagit av Viveka Adelswärd (Adelswärd 1996: 32).

LITTERATURFÖRTECKNING

Otryckt material

<http://palloliitto.mork.net/sarjat/ohjelmat.htm>
27.3.2001.
<http://www.ffjaro.fi> 27.3.2001

Tryckt material

Adelswärd, Viveka 1996: *Att förstå en berättelse – eller historien om älgen*. Stockholm: Bromberg.
Arvidsson, Alf 1998: *Livet som berättelse. Studier i levnadshistoriska intervjuer*. Lund: Studentlitteratur. (Etnologiska skrifter 10.)
Berger, Arthur Asa 1997: *Narratives in Popular Culture, Media, and Everyday Life*. London: Sage.
Bäck, Sören: Oavgjort rättvist i Tammerfors. *Jakobstads Tidning* 4.8.2000.

Eco, Umberto 1992a: Interpretation and history. *Interpretation and overinterpretation*, Stefan Collini (ed.). New York: Cambridge University Press.
Eco, Umberto 1992b: Overinterpreting texts. *Interpretation and overinterpretation*, Stefan Collini (ed.). New York: Cambridge University Press.
Eco, Umberto 1992c: Between author and text. *Interpretation and overinterpretation*, Stefan Collini (ed.). New York: Cambridge University Press.
Eriksen, Anne 1989: Massekulturens kommunikationsform. *Budkavlen* 1989.
Furu, Fredrik 2000a: Jaro säkrade andraplatsen. *Jakobstads Tidning* 8.8.2000.
Furu, Fredrik 2000b: Förlust i Hangö – inget ligakval för Jaro. *Jakobstads Tidning* 29.10.2000.
Labov, William 1972: *Language in the inner city. Studies in black English vernacular*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
Lindholm, Paul 2000: Fotbollsfesten har börjat. *Jakobstads Tidning* 30.4.2000.
Marander-Eklund, Lena 2000: *Berättelser om barnafödande. Form innehåll och betydelse i kvinnors muntliga skildring av födsel*. Åbo: Åbo Akademi.
Sundqvist, Patrik 2000: Jaro avslutade med oavgjort. *Jakobstads Tidning* 22.8.2000.
Venkula, Jaana 1998: *Fair play jalkapallon sieluna ja käytäntöä*. Helsinki: Atena.

SUMMARY

Reporting about soccer

This article analyzes the report of three soccer articles about the soccer team FF Jaro in the Finno-Swedish regional newspaper, Jakobstads Tidning. The basis used for the analysis is William Labov's theory about a complete narrative comprising six elements (abstract, orientation, complicating action, evaluation, result or resolution and coda), but focussing on the point in the reports. The objective is to obtain an understanding about what makes soccer newsworthy by looking at how it is reported, and at the same time, if even more indirect, by looking at how the reporting role of the mass media is dealt with.

In reporting about soccer, the articles assume a certain position of expertise and, paradoxically enough, both "objectivity" and solidarity with the team. Soccer is spoken of in terms of its own time, space and actors; expectations, solidarity, conflicts, ideas about fairness and feelings of joy or disappointment are expressed. The significance of individual incidents in a match (such as a missed penalty kick) should be understood in the context of the significance it had on the outcome of the match. This has consequences for how the season goes, which in turn says something about "us," the supporters of FF Jaro; it shows whether we are winners or losers, which in turn justifies feelings of joyous victory or painful defeat. Soccer is attributed much value for the fact that it is emotionally engaging and creates bonds of fellowship.